

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

102. An Regulares, qui inter se habent communicationem priuilegiorum,
possint transacta media nocte, post duas horas celebrare Missam? Et
difficultas est, an Regulares hodie possint vti priuilegio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

RESOL. C.

An saltem Parochus in die Natiuitatis Domini teneatur tres Missas celebrare?
Et an nullus alius Sacerdos in illa die teneatur tres Missas dicere?
Et notatur in nocte Natiuitatis Domini posse ante auroram Sacerdotes celebrare omnes tres Missas.
Etiamsque cursim aduertitur, quod Religiosi, quibus ex priuilegio licet vna hora ante diem celebrare, possunt duabus horis cum dimidia, imo & vno quadrante ante ortum solis celebrare. Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Refol. 236.

Alibi pro-
viroque co-
tento in hoc
§. supra in
Ref. 64. §.
Notandum,
post mediū
verf. Deinde.

§. 1. **D**ixi saltem Parochus, quia, vt alibi probatum est, nullus Sacerdos in illa die teneatur tres Missas dicere; sed difficultas est quoad Parochum, & affirmatiuam sententiam docet Henricus in *sum. lib. 9. cap. 30. n. 6.* vbi affirmat, Parochum teneri tres Missas dicere eo die.

2. Verum contrariam sententiam tenendam esse puto, quam docet Belletus in *§. is qui Cler. part. 2. §. 28. n. 2.* Quia sicuti Parochiani eo die non tenentur, secluso scandalo, & contemptu. Deinde Ecclesia concedit ex priuilegio tres offerre Missas in die Natalis Domini; ergo nemo tenebitur ex obligatione illas celebrare.

Sup. hoc in
duabus pre-
cedentibus
Ref.

3. Notandum est tamen hic obiter contra dictum Belletum loco citato, & alios, in nocte Natiuitatis Domini posse ante Auroram Sacerdotes celebrare omnes tres Missas, & ita præter Doctores quos in *tract. de celebrat. Missarum* citauit, docet nouissimè Guilielmus Mercerus de *Sacram. in 3. part. D. Thoma 9. 83. art. 2. propos. 3. n. 1.* Gaspar Hurtado de *Sacram. disp. 4. de sacrific. Missa, diff. cult. 4.* Puteanus in *3. part. D. Thom. 9. 83. art. 2.* quia in canone, nocte sancta, de consecr. dist. 1. absolute; & sine vlla distinctione id concedit; quod verò in Rubrica Missalis tria tempora diuersa assignentur pro tribus Missis, non obstat, quia id tantum efficitur pro Missis solemnibus.

Sup. hoc ma-
gis late etiā
quoad tem-
pus in Ref.
seq. §. ex his
& in aliis
eius primæ
annot.

4. Nota etiam secundò, quod Religiosis, quibus ex priuilegio licet vna hora ante diem celebrare, possunt duobus horis, & dimidia, imò & vno quadrante ante ortum Solis celebrare. Ita Hurtado *vbi sup.* & ego alibi.

RESOL. CI.

Sacerdos in qua hora possit incipere Missam?
Et inferitur Religiosos, quibus ex priuilegio concessum est per horam ante diem celebrare, posse etiam per tres horas ante ortum solis Missas dicere.
Et queritur etiam an Regulares possint illico post Matutinum, aut post duas horas media noctis celebrare ex priuilegiis.
Et an pro infirmo communicando liceat celebrare etiam media nocte? Ex p. 2. tr. 14. Ref. 33.

Sup. hoc in-
fra in tr. 2.
Refol. 47. ex
doctrina §. 1.
ad medium.

§. 1. **R**espondeo quoad inceptionem licitum esse incipere Missam in ipso initio Auroræ, sic sentiunt communiter DD. qui conueniunt nomine Auroræ intelligi crepusculum diei, vel primam Solis irradiationem; neque hoc debet consistere in indiuisibili, sed Missa potest celebrari, quando iam est proxima talis irradiatio.

Pro omni
contento in
hoc §. Ita-

2. Itaque prima opinio est Reginaldi in *praxi tom. 1. lib. 29. cap. 9. num. 173.* qui asserit per quadrante horæ licitum esse celebrare ante primam Solis

irradiationem. Secunda opinio est Homoboni in *exam. Eccles. part. 1. tract. 4. cap. 14. 9. 136.* Henriquez in *lib. 9. cap. 24. n. 5.* Egidij de Coninch. in *3. part. 9. 83. art. 2. dub. 4. n. 217.* vbi ait, Initium diei, quo Missa possunt incipi, est initium Auroræ, aut circa illud scilicet mihora, aut circiter, ante ortum Solis. Tertia opinio est Azor. *part. 1. lib. 10. cap. 25. 9. 5.* Scortiz de *par. Miss. lib. 1. cap. 15. n. 8.* qui nomine Auroræ, intelligunt spatium vnius horæ cum quadrante ante radios solares manifestos. Quarta opinio probabilior est Ioan. de la Cruz *vbi infra concl. 2.* Peregrini in *comp. nostrorum priuileg. part. 1. tit. Missa. Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 80. sect. 4.* Ant. Fernandez in *exam. Theol. mor. part. 3. cap. 5. §. 14. n. 3.* Possuini de *off. Curati. cap. 8. n. 28.* & aliorum assententium omnes Sacerdotes posse celebrare per horam cum dimidia ante ortum Solis ortum. Imò aliqui addunt posse antecurrere initium tempus, vt Missa finiatur hora & dimidia incipiente ante Solis radios manifestos, quod est asserere, posse Missam incipi duabus horis ante ortum Solis in dios apertos. Quam sententiam sequatur est etiam Rodriguez in *sum. part. 1. cap. 47. n. 1.* & Fernandez *vbi supra*, & Paludanus & Victoria cum Præsignis in *4. tom. 1. dist. 13. quest. 2. art. 4.*

3. Ex his inferunt Suarez & alij, Religiosos quibus ex priuilegio concessum est per horam ante diem celebrare, posse etiam per tres horas ante ortum Solis Missas dicere, quicquid in contrarium aliter Layman *lib. 4. tract. 5. cap. 4. n. 3.* & Valquez in *3. tom. 4. disp. 233. cap. 3. n. 27.* vbi asserit posse tantum per duas horas & dimidiam horam, non autem per tres horas. Sed plus ego addam cum Ioan. de la Cruz in *dir. 2. p. 2. de sac. Miss. 9. 2. dub. 1. concl. 3. in fin.* posse illico post matutinum, aut post duas horas media noctis Missas celebrari ex priuilegiis.

4. Non reciteam Henrici *lib. 9. c. 24. n. 5.* facultatem concedere Sacerdoti celebrandi ante Auroram ob honestam causam, vt, v. g. commode iter summa perficiat. Sed hoc non admittit Layman *vbi supra*, est enim contra canonem, & consuetudinem vniuersalis Ecclesiæ. An autem pro infirmo communicando liceat celebrare etiam media nocte, negat Henricus *vbi supra*, sed tu contrarium tene cum Victoria, de *Euchar. n. 95.* & Layman loco cit. & aliis.

RESOL. CII.

An Regulares, qui inter se habent communicationem priuilegiorum, possint, translata media nocte post duas horas celebrare Missam?
Et difficultas est, an Regulares hodie possint uti priuilegio concessio ab Alexandro VI. super hoc vel firmiter ratum per Concilium Tridentinum, & Bullam Pij VI. Ex p. 10. tr. 12. & Misc. 2. Ref. 25.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondent ex priuilegio Alexandri VI. Martinus de San Ioseph. in *Monit. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 14. de Euchar. num. 4.* Ludouicus Caspensis, in *Cur. Theol. tom. 2. tract. 2. disp. 3. sect. 2. num. 60.* Dicastillus de *Sacram. tom. 2. disp. 4. dub. 4. num. 19.* Leandrus, de *Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 6. quest. 4.* & Cardinalis de Lugo de *Euchar. disp. 20. sect. 1. num. 27.* & 30. vbi sic ait: *Mixta est facultas, qua ex concessionibus Alexandri VI. relati ab Emanuele Rodriguez, in Bullario Regalarum, Bulla 13.* Alexander VI. possunt Monachi Benedictini facere sacrum duabus horis post mediam noctem; quod licet concessum fuerit soli Conuentui de Monteferrato, postea tamen Clemens VIII. in Bulla 22. relata vbi supra, extendit facultatem illis.

RESOL. CIII.

Data, & non concesso dictum privilegium Alexandri VI. fuisse reuocatum a Concilio Tridentino, an hodie Regulares possint saltem ex privilegio Pij V. concessam post Tridentinum celebrare tribus horis ante horum solis?

Et quid post meridiem, an inquam, etiam infra duas horas post meridiem; imò usque ad tres horas celebrare possint?

Et notatur non solum Sacerdotem Regularem, sed etiam quoscumque posse statim & illico post mediam noctem celebrare ad dandum Viaticum egroti extreme laboranti; & si sint ieiuni possint ad tres horas post meridiem celebrare ad dandum Viaticum egroti moribundo.

Et an in his casibus sit necessaria licentia Episcopi, si adsit?

Et notatur non esse peccatum mortale celebrare Missam usque ad horam nonam. Ex part. 10. tractat. 12. & Misc. 2. Ref. 26.

§. 1. Negatiuam sententiam mordicus tenet nouissimè doctus Pater Hieronymus Garcias in *Summa Morali*, tract. 3. diff. 8. dub. 1. punct. 2. num. 17. cuius uerba hic per extensum apponam; sic itaque asserit: [La duda solo está en la inteligencia de los privilegios, si se ha de tomar de mas à mas el tiempo que ellos dan, de lo que arriba pusimos por derecho comun, ò solo como suena la letra de ellos; Suarez, sect. 4. citata, §. tertia exceptio. Rodriguez, tom. 1. Q. Q. Regul. quest. 42. artic. 2. Mirand. tom. 1. quest. 40. art. 10. concl. 2. Tamburinus, quest. 7. citata, num. 4. Diana, part. 2. de celebrat. Missar. tract. 1. 4. resolut. 3. Gaucant. part. 1. tit. 1. §. num. 1. pretendem, que los privilegios han de obrar sobre todo el tiempo señalado arriba en el punto pasado, porque de razón del privilegio, es que obre sobre el derecho comun, y sino obrale de mas à mas todo lo que concede, no sería de provecho, lo qual no se ha de dezir, porque lo contrario está expressado cap. Si Papa de Priuil. in 6. de fuerte que dizen, que supuesto que de derecho comun en la opinion muy probable, y segura que hemos puesto arriba, se puede dezir dos horas antes de salir el Sol, que dando el privilegio vna hora, se podrá dezir tres horas antes de salir el Sol; porque ay en el Verano hora y media de crepusculo, ò aurora, y media antes que se pueda dezir Missa, segun lo determinamos en el punto pasado, son dos horas, y vna que añade el privilegio, vienen à ser tres horas. Pero esta opinion esplicada con esta latitud, no la tengo por segura, ni auxiliada à la mente de los Pontifices, que concedieron los privilegios, y assi respondo, y digo con Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 25. questione 3. Fagundez, cap. 17. num. 4. & 5. Valquez cap. 1. num. 27. Banny, quest. 7. & 13. citatus, que en el presente caso los privilegios tantum valent, quantum sonant, y que los Pontifices se fundan, no en la opinion probable de los Theologos, que alargan media hora à la aurora; ni en casos extraordinarios, que ocurre necessitas; sino en lo que tiene vez de derecho comun, que es la regla del Missal, la qual dize, que se celebre Missa ab aurora usque ad meridiem, y assi todo lo que passeren desto los privilegios, esse han de obrar, y no mas, y de lo demas se sigue grande inconueniente, como se ve en este caso: en Verano amanece, y rompe el crepusculo, ò alba à las tres, y vn quarto; en nuestra opinion se puede comenciar media hora antes del crepusculo, que se cria à las dos, y tres quartos, si à esto anadiessemos

Ona est Resol. 1. post præteritam, in §. Ex his, & supra in Ref. 100. §. vii. & infra in tractat. 2. Ref. 47. §. vltim. preceptum finem, à vers. Vnde. & in tom. 9. tit. 7. Ref. 49. §. Et si nostra privilegia.

illius Conuentus ad totam Congregationem. Et quidem, licet in aliis Monasteriis non militet eadem ratio, propter quam illud priuilegium concessu fuit tali Ecclesie; adhuc videtur concessum omnibus, quia Benedictini per communicationem participant priuilegia familiae Cisterciensis Hispanie ex Concessione Clementis VIII. & Cistercienses illi participant priuilegia Ordinis S. Hieronymi ex concessione Gregorij XIV. Huic autem Ordini Pius IV. concessit, vt priuilegia extenderentur ab vno Conuentu ad alios omnes, etiam non existente in illis eadem causa: quare de primo ad vltimum, ij, qui participant priuilegia dicte Congregationis Benedictinorum, videntur habere adhuc illud priuilegium. Ita Lugo. Verum Tamburinus in dictis verbis, putat, Cardinalem de Lugo excludere Monasterium à dicto priuilegio; sic itaque asserit: *Opusc. de Sacrif. Missæ, lib. 1. cap. 5. §. 4. n. 12.* Addit idem de Lugo non posse quempiam vii hac concessione nisi in Ecclesia vt habet priuilegium, non verò vt habet Rodriguez, in Monasterio. Sed non deest pro Rodriguez defensio, nam nomine Ecclesie veniunt etiam Religiosorum claustra, vt ex Sacris testibus, & Glossa, notat Laurentius de Peyrinis. Vtrumque igitur est probabile. Ita Tamburinus; cuius sententia, licet ego adhaream, tamen puto contra ipsum Cardinalem Lugo à priuilegio in prædicto non velle monasteria excludere; quod patet, si attentè legatur Martinus de San Ioseph *vbi supra*, nam citando, & sequendo verba Cardin. Lugo in dicto priuilegio Alexandri VI. non solum includit Ecclesias Regularium, sed etiam eorum Monasteria. Et idem Hieronym. Garcias in *Summa Morali* tr. 3. diff. 4. dub. 1. punct. 2. n. 15. rectè se obseruat [Parece que este Autor (loquitor de Cardinali Lugo, *vbi supra*) habla de los Monges, quando dizen Missa fuera de su Monasterio, en cuyo caso, no podrian vsar del, y no habla de otros Monasterios, y de otros Religiosos, que participan.] Ita ille. Vide etiam Villalobos in *Summa* tom. 1. tract. 8. diff. 22. n. 10.

2. Sed quicquid sit de hoc, difficultas est an Regulares hodie possint vii dicto priuilegio, & negatiuè respondet Garcias, *vbi supra*, n. 14. putat enim dictum priuilegium, & si quæ sunt familia fuisse reuocata per Concilium Tridentinum, & Bullam Pij V. & citat pro hac sententia Sorbum, Nauarum, Azorium, Salzedum, Rodriguez, Fagundez, Marcum de los Huertos, Peyrinum, Lezanam, & Alesanum Tamburinum; quibus adde Perficum de *Officio Sacerdot.* lib. 1. cap. 5. dub. 18. num. 149.

3. Verum ego non recedo à sententia negatiua, quam olim docui, & quam me citato docet Martinus de San Ioseph *vbi supra*; cui adde Cardinalem de Lugo n. 28. Dicastillum, num. 68. Thomam Tamburinum, n. 14. Ludouicum de San Iuan, in *Summa*, quest. 12. de *Sacram. Euchar.* art. 3. dub. 1. Ludou. Capensem in *Cur. Theol.* tom. 2. tr. 23. disp. 3. sect. 2. n. 60. Ad Concilium Tridentinum, & ad Bullam Pij V. in quibus se fundat Garcias, & alij. Respondeo, Tridentinum non reuocare priuilegia, sed tantum velle Ordinarios curare, ne Missæ celebrentur horis indebitis; non celebrantur autem horis indebitis Missæ; quæ celebrantur tempore, quo ex facultate Superioris licet; nec ex illa generali loquutione censentur reuocata priuilegia Religiosorum; id quod etiam aduertit Rodriguez in *Summa* cap. 245. n. 1. & in *Q. Q. Regular.* q. 43. n. 5. Additque huius sententia fuisse viros doctos, quibuscum rem hanc communicauit. Dicendum est itaque, hodie posse Regulares, stante dicto priuilegio Alexandri VI. dicere Missas in suis Ecclesiis, & Monasteriis, duabus horis post mediam noctem.

Sta. hoc in fine, & §. 1. cap. 5. dub. 18. num. 149.